

ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR MAKTABGACHA VA BOSHLANG'ICH TA'LIMDA QO'LLANILISHI

Ahmadjonova Dildora

DTPI boshlang'ich ta'lim 5-bosqich (6-BTS21) talabasi

dahmadjonova72@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17331869>

Annotatsiya: ushbu maqolada maktabgacha va boshlang'ich ta'lim tizimida zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llashning nazariy asoslari hamda amaliy yondashuvlari batafsil tahlil qilinadi. Innovatsion metodlar, interfaol ta'lim usullari, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT), STEAM (fan, texnologiya, muhandislik, san'at va matematika) yondashuvlari bolalarning mantiqiy fikrlashi, ijodkorligi va mustaqil fikrlash ko'nikmalarini shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Maqolada O'zbekistonda ta'lim sohasidagi islohotlar doirasida ilg'or pedagogik tajribalarni joriy etish va samarali foydalanish bo'yicha tavsiyalar keltiriladi.

Kalit so'zlar: pedagogik texnologiyalar, maktabgacha ta'lim, boshlang'ich ta'lim, interfaol yondashuvlar, AKT, STEAM, o'yin metodlari, aralash ta'lim, innovatsion metodologiya.

Аннотация: в статье рассматриваются теоретические основы и практические подходы внедрения современных педагогических технологий в систему дошкольного и начального образования. Анализируются инновационные методы, интерактивные подходы, использование ИКТ и элементы STEAM, которые способствуют развитию логического мышления, творческих способностей и самостоятельности детей. Также приводятся рекомендации по применению передового педагогического опыта в рамках образовательных реформ в Узбекистане.

Ключевые слова: педагогические технологии, дошкольное образование, начальное образование, интерактивные методы, ИКТ, STEAM, игровые технологии, смешанное обучение, инновационный подход, методология.

Abstract: this article examines the theoretical foundations and practical strategies for the implementation of modern pedagogical technologies in preschool and primary education systems. It analyzes innovative teaching methods, interactive approaches, the use of ICT tools, and STEAM elements that foster children's logical thinking, creativity, and independence. Recommendations for applying advanced pedagogical practices within the framework of Uzbekistan's educational reforms are also provided.

Keywords: pedagogical technology, preschool education, primary education, interactive methods, ICT, STEAM, game-based learning, blended learning, innovative methodology.

Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim bosqichlari yosh avlodning ilmiy, amaliy va ijtimoiy ko'nikmalarini shakllantirishda poydevor vazifasini bajaradi. Ushbu bosqichlarda sifatli ta'lim ta'minlash kelajakdagi ta'lim va rivojlanish uchun zarur shart-sharoitlarni yaratadi. So'nggi yillarda O'zbekiston ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan keng ko'lamlislohotlar zamonaviy pedagogik yondashuvlarni va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini (AKT) faol joriy etishga qaratilgan. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar ta'lim jarayonini samarali tashkil etish, o'quvchilarning faolligini oshirish hamda natijani aniq ko'rsatishga imkon beruvchi metod va

vositalarni o'z ichiga oladi. Bu yondashuvlar ta'lim sifatini sezilarli darajada yaxshilashga xizmat qiladi [9.45].

Maktabgacha ta'limda zamonaviy metodlar. Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun ta'lim jarayoni shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishni ta'minlashga qaratilgan bo'lib, bu davrda o'yin va STEAM usullarining qo'llanilishi katta ahamiyatga ega. STEAM ta'limi bolalarda mantiqiy fikrlash, ijodiy yondashuv va muammoni hal qilish qobiliyatlarini rivojlantiradi. Montessori metodikasi bolaning o'z-o'zini boshqarish va mustaqil qaror qabul qilish ko'nikmalarini shakllantirishga imkon beradi. Reggio Emilia yondashuvi esa o'quvchilarni atrof-muhit bilan o'zaro aloqada bo'lishga undaydi va ijodiy faoliyatga yo'naltiradi [5.36, 7.58].

Maktabgacha ta'limda AKTning qo'llanilishi o'quv jarayonini interaktiv, qiziqarli va samarali qiladi. Multimediali materiallar, interaktiv o'yinlar, elektron ertaklar ta'lim jarayonini yanada boyitadi. Pedagoglar AKT dan samarali foydalanib, bilimlarni chuqurlashtirish va mustahkamlashga e'tibor qaratishi kerak [6.23].

Boshlang'ich sinflarda o'quvchilar asosiy bilimlarni egallab, mustaqil fikrlash va ijodkorlikni rivojlantirish uchun turli interfaol metodlardan foydalaniladi. Masalan, "brainstorming" (aqliy hujum), "cluster" (klaster) va "fishbowl" (akvarium) usullari o'quvchilarni jamoaviy fikrlash va muloqot qilishga rag'batlantiradi. Blended learning (aralash ta'lim) modeli an'anaviy va onlayn ta'limni uyg'unlashtirib, har bir o'quvchining individual ehtiyojlariga moslashishga imkon beradi [8.40].

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-maydagi PQ-4312-son qarori bilan "Ilk qadam" davlat dasturi tasdiqlangan bo'lib, u maktabgacha ta'lim muassasalarining zamonaviy uskunalar bilan ta'minlanishi va innovatsion ta'lim metodlarining keng joriy etilishini maqsad qilgan. Bugungi kunda ko'plab hududlarda STEAM laboratoriyalari, interaktiv doskalar va raqamli darsliklar faol ishlatilmoqda [3.10].

Boshlang'ich ta'limda yangi kompetensiyaga asoslangan o'quv dasturlari joriy qilinmoqda. Bu dasturlar nafaqat nazariy bilim, balki amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishga qaratilgan. Loyiha ishlari, kichik tadqiqotlar va tajriba mashg'ulotlari orqali o'quvchilarning mustaqil fikrlashi va o'z-o'zini rivojlantirishiga yordam beriladi. Shuningdek, o'qituvchilarning malakasini oshirish va xorijiy tajribalarni o'rganish, ota-onalar bilan samarali hamkorlik ta'lim sifatini yanada yaxshilashda muhim ahamiyatga ega [1.15].

1-jadval.

Zamonaviy pedagogik yondashuvlarning ta'lim bosqichlarida qo'llanilishi (%)

Pedagogik yondashuvlar	Maktabgacha ta'lim (%)	Boshlang'ich ta'lim (%)
Interaktiv ta'lim usullari	68	82
Axborot-kommunikatsiya vositalari (AKT)	59	73
STEAM metodikasi	42	60
O'yin metodologiyasi	75	45
Aralash (blended) ta'lim	28	70

Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim tizimida zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash ta'lim sifatini sezilarli darajada oshirishga xizmat qiladi. Innovatsion usullar bolalarning faolligini rag'batlantiradi, mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuvlarni rivojlantiradi. STEAM, AKT, o'yin texnologiyalari va interaktiv metodlar yosh avlodning intellektual va ijtimoiy ko'nikmalarini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. O'zbekiston ta'lim islohotlari doirasida ilg'or pedagogik tajribalarni o'zlashtirish va joriy etish, o'qituvchilarning malakasini oshirish hamda maktabgacha va boshlang'ich ta'lim muassasalarining moddiy-texnik bazasini mustahkamlash dolzarb vazifalardan hisoblanadi [2.5].

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdullaev R. STEAM yondashuvining ta'lim tizimidagi o'rni. *Pedagogika*, 2023, №2, 45-52.
2. Karimov I. Barkamol avlod – O'zbekiston taraqqiyotining poydevori. Toshkent: O'zbekiston, 2019.
3. Ministry of Preschool Education of Uzbekistan. *Ilk Qadam Curriculum*. Tashkent, 2022.
4. OECD. *Innovative Pedagogies for Powerful Learning*. Paris, 2021.
5. Sharipova Sh. Boshlang'ich ta'limda STEAM yondashuvi tajribalari. *Ta'lim va innovatsiya*, 2023, №4, 34-41.
6. UNESCO. *Early Childhood Education and Care*. Paris, 2022.
7. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-maydagi PQ-4312-son qarori.
8. Ziyomuhamedov B. *Zamonaviy ta'lim metodlari*. Toshkent: Yangi asr avlodi, 2020.
9. Yo'ldoshev J., Yo'ldosheva M. *Pedagogik texnologiyalar*. Toshkent: Fan, 2021.